

Datum
2024-11-25**Diarienummer**
2024-818Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Helene Boström

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Antagande av kontrollplan för 2025–2027

Ärendet

Ärendet avser antagande av kontrollplan för 2025–2027. Varje år ska miljö- och stadsbyggnadsnämnden anta en kontrollplan för den livsmedelskontroll som nämnden ska göra under de kommande tre åren. Miljö- och stadsbyggnadskontoret har tagit fram förslag till kontrollplan för livsmedelskontrollen i kommunen för åren 2025–2027.

Miljö- och stadsbyggnadskontorets förslag till beslut

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden antar föreslagen kontrollplan för livsmedelskontrollen för 2025–2027.

Bakgrund

I artikel 9 i förordning (EU) 2017/625 beskrivs hur offentlig kontroll ska utföras. Där framgår att kontrollen ska ske med en lämplig frekvens och att den ska vara riskbaserad. Livsmedelsverket har närmare preciserat detta i sin föreskrift (LIVSFS 2005:21) om offentlig kontroll av livsmedel. Enligt 3 e § ska kontrollmyndigheten årligen fastställa en plan för myndighetens livsmedelskontroll. Planen ska avse en period om minst tre år och omfatta samtliga områden som myndigheten ansvarar för.

Nämnden utövar kontroll inom områden relaterade till livsmedelslagstiftningen och i viss mån smittskyddslagen. Varje medlemsland i EU ska upprätta en flerårig plan för kontrollen av livsmedelsverksamheter. Livsmedelsverket tar fram en treårig nationell kontrollplan och de kommunala kontrollmyndigheterna i sin tur tar fram en treårig kontrollplan. Inom ramen för nationella mål vägleder och styr Livsmedelsverket kommunerna i vad som är väsentligt att prioritera inom kontrollen.

Miljö- och stadsbyggnadskontorets utredning

Om livsmedelskontrollen 2025 - 2027

Kontoret har en ordinarie medarbetare med rätt kompetens och utbildning samt erfarenhet för att utföra kontroller. Kompetensutveckling sker efter behov. För att minska sårbarheten och för att säkra leveranserna kommer även livsmedelskontroll av punktinsatskaraktär, för väl utvalda objekt, utföras av två medarbetare som

Datum
2024-11-25**Diarienummer**
2024-818Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Helene Boström

huvudsakligen arbetar med hälsoskydd. För närvarande utreds även ett samverkansavtal, som syftar till att för punktinsatser avropa livsmedelskontroll per timme, med Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddskontor (SRMH). Det senare skulle minska sårbarheten ytterligare då kontoret enbart har en livsmedelsinspektör.

För livsmedelskontrollen är behovet 0,9 årsarbetskrafter för åren 2025–2027, se sammanställningen nedan från behovsutredningen (M-2024-816).

Livsmedelskontroll	Bedömt behov 2024 (timmar)	Bedömt behov 2025 (timmar)	Bedömt behov 2026 (timmar)
Planerad kontroll, uppföljande kontroll och planerade arbetsuppgifter	1146	1126	1126
Händelsestyrd kontroll t.ex. registrering av verksamheter, smittskyddsutredningar, klagomålshantering, remissyttranden, information och rådgivning	165	165	165
Totalt behov (timmar)	1311	1291	1291
Årsarbetskrafter	0,9	0,9	0,9

Det finns i dagsläget 237 livsmedelsanläggningar i kommunen. Siffrorna är osäkra då verksamheter både torde läggas ned och startas under åren respektive kan få en annan riskklass. Nedan följer en sammanställning över planerade kontroller för åren 2025 – 2027.

År	Planerade kontroller
2025	156
2026	156
2027	156

Flera verksamheter, såsom större livsmedelsbutiker, får flera kontroller på ett år utifrån riskklass. Vid varje kontroll stäms uppgifter av med verksamhetsutövaren för att se om några förändringar i riskklassningen behöver göras. Vid behov sker en ny riskklassning.

Kontrollfrekvensen är sammanställd till och med år 2028, utifrån femårsplanen i riskklassningsmodellen.

Nationell kontrollplan

Livsmedelskontrollen ska utföras i enlighet med de nationella målen som Livsmedelsverket har tagit fram i sin nationella kontrollplan (NKP). Nuvarande plan

Datum
2024-11-25**Diarienummer**
2024-818Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Helene Boström

gäller för åren 2023–2025. I NKP benämns målen som operativa mål och delas upp i olika kategorier (säkert dricksvatten, kemiska risker, mikrobiologiska risker och information i livsmedelskedjan). Kontrollplanen beskriver det kvarvarande årets arbete utifrån nationell kontrollplan. Det kan konstateras att många områden återstår och måste beaktas vid kontrollerna under 2025. Detta har sammanställts i tabell i kontrollplanen. Då ny nationell kontrollplan kommer att tas fram för åren 2026–2028 kommer denna att beaktas först i arbetet med nästa års kontrollplan för åren 2026–2028.

Det finns i dagsläget ingen förhandsinformation om kontrollområden och mål för åren 2026–2028.

Statlig utredning om livsmedelskontrollen

För närvarande pågår en översyn av kontrollorganisationen och finansieringen av kontroll i livsmedelskedjan. Detta sker utifrån ett kommunikédirektiv från landsbygds- och infrastrukturdepartementet med syftet att förenkla för företagen (dir. 2023:170)¹.

En särskild utredare ser över hur offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i livsmedelskedjan organiseras och finansieras inom områdena livsmedel, foder och animaliska biprodukter. Syftet är bland annat att skapa en mer effektiv kontrollstruktur som förenklar för livsmedelsföretagen. Såväl ansvarsfördelningen mellan de myndigheter (Livsmedelsverket, Jordbruksverket, länsstyrelserna och kommunerna) som utför livsmedelskontroll som finansieringen för kontrollen ska analyseras. Uppdraget ska redovisas senast 31 mars 2025.

I kommunikédirektivet anges att utmaningarna i livsmedelskedjan främst beror på hur Sverige har valt att fördela ansvaret för den offentliga kontrollen och den offentliga verksamheten. Kontrollorganisationen har stor betydelse för företagens tillväxt och konkurrensmöjligheter. Många av kontrollmyndigheterna är små och har få anställda för att utföra uppdraget. Det ökar risken för att kontrollerna inte blir effektiva eller likvärdiga och innebär utmaningar för kontrollmyndigheterna att upprätthålla nödvändig kompetens. Utredaren behöver därför analysera om ansvaret för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet bör fördelas på ett annat sätt än i dag för att skapa bättre förutsättningar för en likvärdig, enhetlig och effektiv kontroll samtidigt som det ska bli enklare för företagen.

Det finns flera alternativ för att komma till rätta med de problem som den nuvarande organisationsstrukturen medför. Ett sätt kan vara att låta den grundläggande strukturen bestå, men att på ett bättre sätt klargöra gränsdragningen mellan olika kontrollområden och utöka den statliga styrningen för att uppnå ökad effektivitet, enhetlighet och likvärdighet i kontrollen. Ett annat sätt kan vara att ändra strukturen på ett mer grundläggande sätt och till exempel koncentrera kontrollansvaret för livsmedelstillsynen helt eller delvis till vissa kommuner, regioner eller statliga myndigheter.

Vid miljöchefsträffen i november 2024 inom Miljösamverkan Stockholm framkom uppgift om att utredaren främst fokuserar på ett förstatligande.

---

¹ [En översyn av kontrollorganisationen och finansieringen av kontroll i livsmedelskedjan för att förenkla för företagen - Regeringen.se](#)

Datum
2024-11-25**Diarienummer**
2024-818Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Helene Boström

Risken finns att en kommun som Danderyd, som har relativt få objekt att utöva livsmedelskontroll på och enbart en tjänst inom livsmedelskontrollen, inte kommer ha kvar uppgiften med livsmedelskontroll i framtiden. Slutredovisningen av uppdraget ska analyseras och beslut fattas om Sveriges kontrollorganisation och finansiering av livsmedelskontrollen. Om det blir sådana konsekvenser för nämnden att livsmedelskontrollen i framtiden inte kommer att vara kvar kommer det att ske efter en övergångsperiod. Det är möjligt att en sådan övergångsperiod sker framåt 2028 när kontrollperioden utifrån riskklassningsmodellen är slut eller till 2030. Detta kommer att framgå i utredningen. Därmed torde inte denna behovsutredning påverkas av utredningens resultat, men den måste beaktas i behovsutredningen för 2026–2028 när mer information finns.

Översyn av taxan för livsmedelskontrollen och ny timavgift 2026

Med anledning av att många livsmedelsverksamheter i kommunen har tvingats lägga ned eller ändra sin verksamhet av ekonomiska skäl har intäktsunderlaget för livsmedelskontrollen gått ner.

Därtill har kontroll utifrån Livsmedelsverkets nya riskklassningsmodell från 2024, som medför betydligt färre kontroller än tidigare, och efterhandsdebiteringen gjort att intäktsunderlaget har sjunkit betydligt. Denna trend finns hos de flesta kommuner. Flertalet kommuner har därför ändrat arbetssätt och minskat ner på arbetet liksom sett över taxor för att höja sina timavgifter för att de ska stå i proportion till kommunens kostnader för den faktiska tillsynen som bedrivs. Principen för kontroll- och tillsynstaxor är att taxor och avgifter ska motsvara de genomsnittliga kostnader myndigheten har för tillsynen. Det är dock viktigt att skillnaderna mellan kommuners avgifter inte blir för stora då det ska råda likvärdiga förutsättningar för företagarna som står under kontroll/tillsyn.

Nedan redovisas en tabell över timavgifter för såväl grannkommuner som Stockholms stad och Huddinge kommun för 2024.

Kommuner	Danderyd	Lidingö	Sollentuna	SRMH	Sundbyberg	Stockholm	Huddinge
Timavgift 2024 (kr)	1562	1664	1728	1250	1700	1720	1764

Jämförelsen av timavgifter för livsmedelskontrollen visar att enbart SRMH har lägre timavgift. Kommunens timavgift för livsmedelskontrollen ligger jämförelsevis lågt.

Det medför att det är motiverat att under 2025 utreda en höjning av timavgiften till 2026 samt att analysera taxans utformning. Detta taxearbete är omfattande och utförs av miljöchefen, miljökoordinatoren och livsmedelsinspektören. Detta beskrivs i såväl behovsutredning som kontrollplan.

Datum
2024-11-25**Diarienummer**
2024-818Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Helene Boström**Hållbarhet**

Nämnden arbetar inom ramen för tillsynen enligt hållbarhetspolicyn för Danderyds kommun (KS 2021/0427).

De tre dimensionerna av hållbar utveckling: ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet beaktas. I kommunen innebär de tre dimensionerna följande och utgör grund för de vägledande principerna som läggs fast genom denna policy. Med ekologisk hållbarhet avser kommunen ett resurseffektivt samhälle med minimerad användning av skadliga kemikalier, där naturen har ett skyddsvärde och vår rätt att förändra och bruka den är förenad med ansvar att förvalta den väl. Ett samhälle där livskraftiga ekosystem och invånarnas rekreativmiljöer upprätthålls och utvecklas, och som har god förmåga att förebygga och hantera klimat- och miljömässiga utmaningar. Med social hållbarhet avser kommunen en hållbar samhällsutveckling där grundläggande mänskliga behov uppfylls, för såväl dagens generation som kommande generationer. Ett jämställt och jämlikt samhälle där människor lever ett gott liv med god hälsa, utan orättfärdiga skillnader, är delaktiga i samhällsutvecklingen och som känner tillit till varandra och till samhällets olika delar. Med ekonomisk hållbarhet avser kommunen ett samhälle där de ekonomiska resurserna används på ett sätt som främjar ekologisk och social hållbarhet, där vi inte skjuter kostnader på framtiden, där företagsklimatet är gott och där invånarnas ekonomiska välfärd främjas bland annat genom goda möjligheter till utbildning, boende och arbete.

I policyn framgår att beslutsunderlag bör belysa och analysera ekologiska, sociala och ekonomiska aspekter, om de är relevanta i ärendet. Generellt kan poängteras att miljö- och hälsoskyddstillsynen i sin natur bidrar till den ekologiska och sociala hållbarheten. Nedan följer en beskrivning över kontrollplanen påverkan på den ekologiska, sociala och ekonomiska hållbarheten.

Ekologisk hållbarhet

Den ekologiska hållbarheten beaktas inom ramen för livsmedelskontrollen i samband med ny lagstiftning om förpackningar av livsmedel samt i fråga om det nationella operativa målet om kontroll av ekologiska livsmedel. Ett samverkansprojekt mellan livsmedelskontrollen och miljö- och hälsoskyddstillsynen kommer att ske under 2025 utifrån avfallsförordningens bestämmelser om utsortering av bioavfall. Tid för detta projektarbete finns i behovsutredningen.

Ekologisk hållbarhet hanteras även i fråga om livsmedelsföretagens avfallshantering, även om det i stort är en miljöskyddsfråga.

Social hållbarhet

Kontrollplanen innebär nödvändiga kontroller av livsmedelsverksamheter för att skydda människors hälsa, vilket bedöms bidra till en social hållbarhet. Barnperspektivet beaktas inom ramen för livsmedelskontrollen inom förskola och skola då fokus är en säker och hygienisk kost för barn och ungdomar.

Datum
2024-11-25**Diarienummer**
2024-818

Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Helene Boström

Ekonomisk hållbarhet

Kontrollplanen har även bäring på den ekonomiska hållbarheten. Kontrollen i sig innebär ett lärande och kan i vissa fall även bidra till effektiviseringar som kan ha bäring på ekonomin för en verksamhet. Därtill kan kontrollen bidra till färre klagomål på livsmedelsverksamheten, som i sig kan bidra till ett positivt avtryck för livsmedelsverksamheten.

Miljö- och stadsbyggnadskontorets bedömning

Miljö- och stadsbyggnadskontorets förslag till kontrollplan har föregåtts av ett omfattande arbete utifrån en sammanställning av riskklassade livsmedelsverksamheter.

Elisabeth Thelin
Bygg- och miljödirektör

Helene Boström
Miljöchef

Handlingar som hör till beslutet:

1. Tjänsteutlåtande. Antagande av kontrollplan för 2025
2. Kontrollplan för miljö- och stadsbyggnadsnämnden 2025